

Dosarul nr. 2ra-1975/21 (2-20135401-01-2ra-14122021)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – D. Sîrbu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – M. Anton, V. Cotorobai, I. Secrieru

DECIZIE

09 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Galina Stratulat,
Maria Ghervas,
Dumitru Mardari,
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Zolotco Valentina,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Zolotco Valentina împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Executorul Judecătoresc Mațarin Anatolie, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, obligarea de a întreprinde măsuri suplimentare în vederea executării în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, recuperarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 29 octombrie 2020, Zolotco Valentina s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Executorul Judecătoresc Mațarin Anatolie, privind constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, obligarea de a întreprinde măsuri suplimentare în vederea executării în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, recuperarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, prin hotărârea Judecătoriei Căușeni din 30 septembrie 2008, au fost declarate nule contractul de vânzare-cumpărare din 06 februarie 1991 a apartamentului nr. 2 din str. XXXXXXXXXXXX, 62, încheiat între Leontiev G.V. și PJĂU-I din or. Bender, autentificat de notarul Paliu P.F., și certificatul de înregistrare nr. 1219 din 28 februarie 1991, eliberat pe numele lui Leontiev Gh. Totodată, s-au încasat de la Leontiev Gh. în folosul lui Zolotco A.A.

cheltuielile judiciare în sumă de 500 lei.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2010, s-a dispus de a transmite în posesie Valentinei Zolotco două odăi cu suprafața utilă de 44,4 m.p., în casa „V” de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, din Bender, ce se află în posesie ilegală străină la Leontiev Ghenadie.

Ambele hotărâri judecătorești au devenit executorii.

La 19 mai 2010, executorul judecătoresc al Oficiului de executare Bender, Sorocean Alla a emis o încheiere privind intentarea procedurii de executare a titlului executoriu nr. 2852 cu privire la transmiterea în posesie Valentinei Zolotco a două odăi cu suprafața utilă de 44,4 m.p., în casa „V” de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, din orașul Bender, ce se află în posesie ilegală la Leontiev Ghenadie.

Prin scrisoarea nr. 036-1016r/2013 din 17 aprilie 2013, reclamanta a fost informată că în legătură cu lichidarea Oficiului de executare Bender, procedurile de executare au fost preluate de către Biroul executorului judecătoresc Mațarin Anatolie, care i-a comunicat reclamantei că, în anul 2012, a expediat repetat încheieri privind asigurarea executării, fără niciun rezultat, iar debitorul nu s-a prezentat la oficiul executorului.

La 29 noiembrie 2013, Zolotco Valentina a depus cerere de chemare în judecată în temeiul Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 14 februarie 2014, acțiunea depusă de Zolotco Valentina a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iulie 2014, s-a admis apelul declarat de Zolotco Valentina, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 14 februarie 2014 și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de Zolotco Valentina. S-a constatat încălcarea dreptului Valentinei Zolotco la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Valentinei Zolotco prejudiciul moral în valoare de 15 000 lei.

Suplimentar a indicat că, ulterior, în perioada din 15 februarie 2014 până în prezent, nu au fost întreprinse măsuri reale de executare a hotărârilor judecătorești.

Mai mult, la 06 august 2020, executorul judecătoresc Mațarin Anatolie a emis o încheiere privind restituirea documentului executoriu, pe motiv că nu poate fi realizată executarea, deoarece teritoriul respectiv nu este controlat constituțional de autoritățile din Republica Moldova.

Reclamanta a evidențiat că, chiar dacă este beneficiara unor hotărâri judecătorești, procedura executorie intentată nu are niciun rezultat, se tergiversează, fie nu va fi executată vreodată din cauza situației social-politice din regiunea transnistreană. Această situație nu este nicidecum conformă legislației în vigoare, or, neexecutarea unei decizii judecătorești pe motivul existenței unui conflict nesoluționat, nu reprezintă un temei juridic legal în a nu îndeplini un act judecătoresc. Procedurile executorii inițiate poartă un caracter de formalitate, scopul fiind tergiversarea executării hotărârii judecătorești. Or, executorul judecătoresc în scrisorile sale de informare nu o dată afirmă că executarea titlurilor este imposibilă pe motivul enunțat anterior.

Reieșind din jurisprudența unitară a CtEDO, în cazurile de neexecutare a hotărârilor judecătorești naționale, reclamanta a considerat că cuantumul

prejudiciului moral de 80 000 lei va fi suficient pentru acoperirea frustrărilor, lipsurilor, șocurilor emotive, suferințelor morale pentru neexecutarea în perioada din 15 februarie 2014 până la 02 noiembrie 2020 a hotărârilor judecătorești din 30 septembrie 2008 și din 20 aprilie 2010, adoptate în favoarea reclamantei.

Prin hotărârea din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Zolotco Valentina a fost admisă parțial. A fost constatată încălcarea dreptului reclamantei Zolotco Valentina la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 30 septembrie 2008, și a hotărârii suplimentare a Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2010. A fost încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Valentinei Zolotco, suma de 30 000 (treizeci mii,00) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea hotărârii Judecătoriei Căușeni din 30 septembrie 2008, și a hotărârii suplimentare a Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2010. În rest, pretențiile reclamantei Zolotco Valentina cu privire la obligarea de a întreprinde măsuri suplimentare de executare corespunzătoare a hotărârilor judecătorești, și repararea prejudiciului moral cauzat prin neexecutarea hotărârilor judecătorești, în partea ce excede suma adjudecată, au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

Pentru a decide astfel Curtea de Apel Chișinău a conchis că în cadrul procedurii de executare au fost întreprinse multiple tentative de către executorul judecătoresc în vederea executării documentelor executorii, a căror termen de executare se pretinde a fi încălcat, dar care nu poate fi imputată executorului judecătoresc, dar nici nu angajează răspunderea statului în prezenta speță. Respectiv, conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești (a executorilor judecătorești) este una conformă legislației în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligență, or, aceasta rezultă din toate acțiunile efectuate de către executorul judecătoresc.

La 24 noiembrie 2021, Zolotco Valentina a înaintat recurs asupra deciziei din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 septembrie 2021, a fost expediată participanților la proces la 26 octombrie 2021 (f.d.

26, vol. II), însă la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care să certifice momentul recepționării acesteia de către părți.

Astfel, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit constată că recursul declarat de Zolotco Valentina, înregistrat la 24 noiembrie 2021, este în termen.

Prin încheierea din 02 februarie 2022 a Completului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat Zolotco Valentina a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Zolotco Valentina, va casa decizia din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și va menține hotărârea din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din următoarele considerente.

Potrivit materialelor cauzei, prin hotărârea din 30 septembrie 2008 a Judecătoriei Căușeni, s-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare din 06 februarie 1991 a apartamentului nr. 2 de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, încheiat între Leontiev G.V. și PJĂU-1 din orașul Bender, autentificat de notarul Palii P.F. și certificatul de înregistrare nr. 1219 din 28 februarie 1991. S-au încasat de la Leontiev G.V. în folosul lui Zolotco A.A. cheltuielile judiciare în sumă de 500 lei (f. d. 6).

Prin hotărârea suplimentară din 20 aprilie 2010 a Judecătoriei Căușeni, s-au transmis în posesie Valentinei Zolotco două odăi cu suprafața utilă de 44,4 m.p. în casa „V” de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, din orașul Bender ce se află în posesie ilegală străină la Leontiev Ghenadie (f. d. 7).

Dat fiind faptul că hotărârile judecătorești au devenit definitive și irevocabile, creditorul următor Valentina Zolotco a depus la Oficiul de executare Bender al Departamentului de executare al Ministerului Justiției al RM o cerere prin care a solicitat intentarea procedurii de executare.

Prin încheierea Oficiului de executare Bender al Departamentului de executare al Ministerului Justiției al RM din 19 mai 2010, s-a primit spre executare documentul executoriu nr. 2-852/08, eliberat de Judecătoria Căușeni la 30 septembrie 2009 privind încasarea de la Leontiev G. în beneficiul lui Zolotco A. a sumei de 500 lei și s-a intentat procedura de executare. S-a propus debitorului Leontiev G. în termen de 15 zile de a executa benevol cerințele documentului executoriu în ce privește achitarea sumei, cu depunerea mijloacelor bănești la contul depozitar al Oficiului de executare Bender al Departamentului de executare al Ministerului Justiției. S-a înștiințat debitorul Leontiev G. că în caz de neexecutare a cerințelor documentului executoriu în termenul stabilit, executarea va fi efectuată în mod silit prin urmărirea mijloacelor bănești și a bunurilor debitorului. Toate cheltuielile pentru executarea silită a documentului executoriu vor fi încasate din contul debitorului. Totodată, de la debitor va fi încasată taxa de executare în mărime de 5 % din suma real percepută sau din valoarea bunurilor percepute (f. d. 9).

Prin încheierea Oficiului de executare Bender al Departamentului de executare al Ministerului Justiției din 19 mai 2010, s-a primit spre executare documentul

executoriu nr. 2-852/08, eliberat de Judecătoria Căușeni la 20 aprilie 2010, privind transmiterea în posesie Valentinei Zolotco a două odăi cu suprafața utilă de 44,4 m.p. în casa „V” de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, din orașul Bender, ce se află în posesie ilegală străină la Leontiev Ghenadie (f. d. 10).

Prin notificarea nr. 331 din 19 mai 2010, Oficiul de executare Bender al Departamentului de executare al Ministerului Justiției al RM a informat-o pe Valentina Zolotco că, la 03 iunie 2010, ora 15:00, în baza documentului executoriu nr. 2-852/08, eliberat de Judecătoria Căușeni la 20 aprilie 2010 va avea loc transmiterea în posesie a două odăi cu suprafața utilă de 44,4 m.p. în casa „V” de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, din orașul Bender ce se află în posesie ilegală străină la Leontiev Ghenadie (f. d. 137).

O notificare similară a fost expediată și în adresa debitorului Leontiev Ghenadie (f. d. 134 - 135).

La 26 mai 2010, Oficiul de executare Bender al Departamentului de executare al Ministerului Justiției al RM a solicitat Comisariatului de Poliție mun. Bender, participarea colaboratorilor Comisariatului la 03 iunie 2010, ora 15:00, pentru executarea silită a documentului executoriu nr. 2-852/08, eliberat de Judecătoria Căușeni la 20 aprilie 2010 (f. d. 136).

La 09 iunie 2010, în adresa lui Leontiev Ghenadie a fost expediată o notificare prin care s-a solicitat prezența debitorului la sediul Oficiului de executare Bender la 23 iunie 2010, ora 10:00, pentru executarea hotărârii Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2010 (f. d. 133).

La 30 iulie 2010, în adresa lui Leontiev Ghenadie a fost expediată o notificare prin care s-a solicitat prezența debitorului la sediul Oficiului de executare Bender la 10 august 2010, ora 10:00, pentru executarea hotărârii Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2010 (f. d. 132).

Potrivit notei informative din 07 iunie 2010, întocmită de șeful Oficiului de executare Bender, s-a menționat că, Oficiul este în imposibilitate de a executa hotărârea judecătorească pe teritoriul Transnistriei, sau de a întreprinde careva acțiuni de executare a documentului executoriu (f. d. 131).

La 12 august 2010, Oficiul de executare Bender a expediat în adresa Judecătoriei Căușeni o cerere cu privire la schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești (f. d. 130).

Din cauza imposibilității efectuării acțiunilor de executare silită pe teritoriul controlat de autoritățile neconstituționale din Transnistria, la 02 septembrie 2010, șeful Oficiului de executare Bender a înaintat Comisiei Unificate de Control o notă, prin care a solicitat intervenția Comisiei Unificate de Control întru soluționarea pozitivă a chestiunii ce ține de executarea hotărârii judecătorești. În esență, în nota respectivă s-a indicat că, Protocolul „Despre recunoașterea reciprocă pe teritoriul Republicii Moldova și Transnistriei a documentelor emise de către organele competente ale părților” semnat la 16 mai 2001 de conducerea părților participante, include doar propuneri adresate Parlamentului Republicii Moldova și Sovietului Suprem al Transnistriei de a examina problema despre modul executării pe teritoriul Republicii Moldova și Transnistriei a documentelor executorii, emise de organele judecătorești ale părților, însă, până la momentul de față, această problemă nu este soluționată (f. d. 129).

Prin cererea nr. 825 din 24 septembrie 2010, Zolotco Valentina a solicitat Oficiului de executare Bender informație despre faza de executare a documentelor

executorii (f. d. 126), iar prin răspunsul șefului Oficiului de executare Bender nr. 897 din 29 septembrie 2010, creditorul a fost informată că, Oficiul este în imposibilitate de a executa hotărârile judecătorești pe teritoriul Transnistriei, de a întreprinde careva acțiuni de executare a documentelor executorii (f. d. 124 - 125).

La 20 octombrie 2010, Oficiul de executare Bender a fost informat de către Direcția documentare a populației că, în baza demersului Oficiului, au fost aplicate interdicții temporare la eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova până la achitarea deplină a datoriei în privința lui Leontiev Ghenadie (f. d. 119).

Ca urmare a lichidării Oficiului de executare Bender, conform Legii nr. 113 privind executării judecătorești, procedurile de executare au fost preluate de executorul judecătoresc Mațarin Anatolie, fapt despre care au fost informate părțile procedurii de executare.

Astfel, prin încheierea executorului judecătoresc Mațarin Anatolie nr. 036-542/10 din 27 octombrie 2010, s-a aplicat sechestrul pe bunurile materiale/sursele financiare ale debitorului Leontiev Ghenadie și s-a interzis înstrăinarea lor. S-a dispus comunicarea încheierii părților și altor participanți deținători ai registrelor, pentru perceperea informației despre bunurile debitorului, interzicerea înstrăinării lor și a nu permite trecerea hotarelor Republicii Moldova: Departamentul Documentare Direcția Pașapoarte pentru interzicerea perfectării pașaportului cetățeanului; Direcția Principală Înregistrare a Transportului și calificare a Conducătorilor Auto a Ministerului Dezvoltării Informaționale, pentru interzicerea înstrăinării mijloacelor de transport; Oficiul Cadastral Filiala Anenii Noi pentru interzicerea înstrăinării bunurilor imobile; Întreprinderea de Stat „Intehagro” pentru interzicerea înstrăinării mijloacelor de transport, utilaj agricol, tractoare; instituției financiare pentru interzicerea înstrăinării mijloacelor bănești; registratorilor independenți pentru interzicerea înstrăinării acțiunilor și altor tipuri de valori mobiliare; Serviciul Vamal pentru interzicerea trecerii frontierei de stat a bunurilor; Camera Înregistrării de Stat pentru a interzice modificarea documentelor de constituire; Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Căușeni pentru perceperea informației despre veniturile debitorului; s-a interzis debitorului și altor persoane de a săvârși anumite acte în rezultatul cărora vor fi înstrăinate sursele financiare și patrimoniul debitorului (f. d. 117).

La 03 decembrie 2012 și, respectiv, la 26 decembrie 2012, executorul judecătoresc Mațarin Anatolie a citat debitorul pentru a se prezenta în fața executorului judecătoresc, în vederea comunicării drepturilor și obligațiilor, inclusiv pentru comunicarea posibilității de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului (f. d. 115 - 116).

La 13 februarie 2013, executorul judecătoresc Mațarin Anatolie a expediat în adresa Judecătoriei Bender un demers, prin care a solicitat anunțarea în căutare a debitorului Leontiev Ghenadie și suspendarea executării hotărârii judecătorești pe perioada aflării în căutare a debitorului.

Prin încheierea Judecătoriei Bender din 13 martie 2013, s-a anunțat în căutare debitorul Leontiev Ghenadie, executarea încheierii fiind pusă în sarcina Comisariatului de Poliție Bender. S-a menționat, că la stabilirea locului de aflare a lui Leontiev Ghenadie, Comisariatul de Poliție mun. Bender va comunica Judecătoriei Bender și executorului judecătoresc Mațarin Anatolie. S-a suspendat

procedura de executare nr. 036s-1062/2012 până la găsirea debitorului Leontiev Ghenadie (f. d. 85).

Prin răspunsul Serviciului Poliției Judecătorești Căușeni nr. 5692 din 31 octombrie 2013, Zolotco Valentina a fost informată că, în legătură cu situația politică creată la momentul de față de sectorul Transnistrean, Leontiev Ghenadie nu poate fi reținut de către colaboratorii Serviciului. În pofida faptului că locul aflării lui Leontiev Ghenadi este cunoscut, dosarul de căutare nu va fi încetat și informația privind locul aflării este transmisă executorului judecătoresc Mațarin Anatolie (f. d. 71).

În legătură cu acest fapt, la 01 decembrie 2014, Zolotco Valentina a depus la biroul executorului judecătoresc Mațarin Anatolie o cerere, prin care a solicitat reluarea procedurii de executare, însă, prin răspunsul nr. 036-1059r/2014 din 09 decembrie 2014, creditorul a fost informat că, procedura de executare nu poate fi reluată (f. d. 54).

La 03 septembrie 2015, executorul judecătoresc Mațarin Anatolie a citat debitorul pentru a se prezenta în fața executorului judecătoresc, în vederea comunicării drepturilor și obligațiilor, inclusiv pentru comunicarea posibilității de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului (f. d. 56).

La 28 noiembrie 2016, executorul judecătoresc Mațarin Anatolie a înaintat în adresa Judecătoriei Bender un demers cu privire la aplicarea interdicției în eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere pe numele debitorului Leontiev Ghenadie (f. d. 55).

Prin încheierea din 17 ianuarie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi (sediul Bender), s-a admis demersul executorului judecătoresc Mațarin Anatolie. S-a aplicat interdicția de eliberare a documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere pe numele debitorului Leontiev Ghenadie, în sensul executării obligației stabilite prin documentul executoriu emis de Judecătoria Căușeni nr. 2-852/2008 din 20 aprilie 2010. Executarea încheierii în partea ce ține de aplicarea interdicției de eliberare a documentelor de stare civilă s-a pus în obligația Serviciului Stare Civilă, iar în partea interdicției de eliberare a actelor de identitate și a permiselor de conducere s-a pus în obligația Întreprinderii de Stat „CRIS „Registru”. S-a ridicat interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere după stingerea integrală a obligației sau după încetarea procedurii de executare (f. d. 52 - 53).

La 22 mai 2017, executorul judecătoresc Mațarin Anatolie a citat debitorul pentru a se prezenta în fața executorului judecătoresc, în vederea comunicării drepturilor și obligațiilor, inclusiv pentru comunicarea posibilității de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului (f. d. 50).

La 11 martie 2020, creditorul Zolotco Valentina a depus la biroul executorului judecătoresc Mațarin Anatolie o cerere prin care a solicitat restituirea documentelor executorii, pentru a introduce unele modificări (f. d. 49).

Prin încheierea executorului judecătoresc Mațarin Anatolie nr. 036-384r/2020 din 11 martie 2020, s-a restituit documentul executoriu emis de Judecătoria Căușeni nr. 2-852/08 din 20 aprilie 2010 (f. d. 48).

La 12 martie 2020, creditorul Zolotco Valentina a depus la executorul judecătoresc Mațarin Anatolie o cerere privind intentarea procedurii de executare,

iar prin încheierea nr. 036-763A/2020 din 12 martie 2020, s-a intentat procedura de executare silită a documentului executoriu emis de Judecătoria Căușeni nr. 2-852/2008 din 20 aprilie 2010 (f. d. 156).

La 06 august 2020, executorul judecătoresc Mașarin Anatolie a întocmit un proces-verbal prin care a constatat imposibilitatea ieșirii la fața locului pentru a transmite în posesie Valentinei Zolotco două odăi cu suprafața utilă de 44,4 m.p. în casa „V” de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, din orașul Bender, ce se află în posesie ilegală străină la Leontiev Ghenadie, pe motiv că, teritoriul respectiv nu este controlat constituțional de autoritățile din Republica Moldova (f. d. 151).

Astfel, prin încheierea executorului judecătoresc Mașarin Anatolie nr. 036-763A/2020 din 06 august 2020, s-a restituit documentul executoriu emis de Judecătoria Căușeni nr. 2-852/2008 din 20 aprilie 2010 privind transmiterea în posesie Valentinei Zolotco a două odăi cu suprafața utilă de 44,4 m.p. în casa „V” de pe str. XXXXXXXXXXXX, 62, din orașul Bender, ce se află în posesie ilegală străină la Leontiev Ghenadie (f. d. 150).

Nefiind de acord cu încheierea respectivă, creditorul Zolotco Valentina a contestat-o în instanța de judecată, iar prin hotărârea din 09 decembrie 2020 a Judecătoriei Anenii Noi (sediul Central), s-a admis parțial contestația creditorului și s-a anulat încheierea de restituire a documentului executoriu nr. 036-763A/2020 din 06 august 2020, emisă de executorul judecătoresc Mașarin Antolie (f. d. 176 - 177).

Anterior, la 29 noiembrie 2013, Zolotco Valentina a mai depus o cerere de chemare în judecată cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului.

În rezultatul examinării cauzei în fond, prin hotărârea din 14 februarie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, cererea de chemare în judecată depusă de Zolotco Valentina a fost respinsă.

Prin decizia din 16 iulie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Zolotco Valentina, s-a casat parțial hotărârea din 14 februarie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, în partea respingerii cererii privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral, și în această parte s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Zolotco Valentina, s-a constatat încălcarea dreptului Valentinei Zolotco la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Valentinei Zolotco prejudiciul moral în valoare de 15 000 lei. S-a menținut hotărârea primei instanțe în partea respingerii cererii de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material și a celui moral ce depășește suma de 15 000 lei (f. d. 74 - 78).

Ulterior, prin încheierea din 10 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost declarat inadmisibil (f. d. 63 - 67).

Invocând neexecutarea hotărârilor judecătorești indicate supra, făcând uz de remediul intern reglementat de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prin prezenta acțiune formulată împotriva Ministerului Justiției al RM, Zolotco Valentina a solicitat constatarea faptului încălcării termenului rezonabil de

executare a hotărârilor judecătorești pentru perioada începând cu 15 februarie 2014 până la examinarea cauzei, și repararea prejudiciului moral cauzat.

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) al Legii 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Potrivit art. 4 din Legea 87 din 21 aprilie 2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanța de judecată care examinează în fond cauza [...], prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Totodată, este de menționat că executarea hotărârii judecătorești constituie parte integrantă a procesului, iar Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale la art. 6 § 1 statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-II, p.510, § 40).

Potrivit materialelor cauzei, hotărârea Judecătoriei Căușeni din 30 septembrie 2008, și hotărârea suplimentară a Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2010, au rămas neexecutate pentru o perioadă de 128 luni, cuprinsă de la 19 mai 2010 - data intentării procedurii de executare de către Oficiul de executare Bender, și până la data pronunțării dispozitivului hotărârii din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Totuși, Ministerul Justiției al RM nu a executat sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral.

În conformitate cu art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probele sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Colegiul lărgit menționează că la aprecierea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești urmează a fi luate în considerare anumite criterii precum complexitatea cauzei ce se apreciază de asemenea după caz și individual;

comportamentul părților care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților; și miza (interesul) pentru reclamant ce relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

Cu referire la acest aspect, instanța de recurs reține că prima instanță a examinat litigiul prin prisma acestor criterii, le-a analizat și le-a dat o apreciere corespunzătoare, motivându-și concluziile cu suficientă claritate în hotărârea adoptată.

Astfel, este evident faptul că, executorul judecătoresc Mațarin Anatolie este în imposibilitate de a executa hotărârile judecătorești din motiv că, obiectul executării este amplasat pe teritoriul controlat de autoritățile neconstituționale, situație ce denotă că, neexecutarea hotărârilor judecătorești nu este opozabilă executorului judecătoresc, dar este imputabilă în totalitate statului Republica Moldova, care nu a creat mecanisme juridice eficiente pentru a fi posibilă punerea în executare a hotărârilor judecătorești pe teritoriul Transnistriei.

La 22 iulie 2005, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităților din stânga Nistrului (Transnistria), prin care a stabilit că, Transnistria este parte componentă inalienabilă a Republicii Moldova și, în limitele împuternicirilor stabilite de Constituția și alte legi ale Republicii Moldova, soluționează problemele date în competența ei.

Totodată, nu există un mecanism eficient care ar fi fost aprobat de statul Republica Moldova și implementat în practică, în partea ce se referă la posibilitatea de executare a hotărârilor judecătorești adoptate de instanțele judecătorești din Republica Moldova pe teritoriul controlat de autoritățile neconstituționale din Transnistria, iar această omisiune a statului, nu poate fi imputată creditorului, care a obținut o hotărâre judecătorească favorabilă și care, urmează să fie executată pe un teritoriul controlat constituțional de autoritățile statului.

Aceste omisiuni ale statului, care de fapt au fost constatate și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (făcute cu ocazia examinării mai multor cauze împotriva Republicii Moldova), nu pot fi puse în sarcina creditorului sau a executorului judecătoresc, dar sunt imputabile statului, care nu a întreprins măsuri concrete în vederea adoptării unui mecanism eficient pentru a pune în executare pe teritoriul Transnistriei, hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele judecătorești din Republica Moldova.

Relevante în acest sens, sunt și concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului cuprinse în hotărârea adoptată în cauza Ilașcu ș.a. v. Republica Moldova, în care Curtea a subliniat că, Moldova nu a înaintat o rezervă validă în privința acțiunii Convenției pe teritoriul regiunii transnistrene, prin urmare, Convenția trebuie aplicată pe întreg teritoriul. Chiar și în absența controlului efectiv asupra regiunii transnistrene, Republica Moldova are obligația pozitivă de a lua, în baza articolului 1, toate măsurile diplomatice, economice și judiciare, pe care le poate lua în conformitate cu dreptul internațional, și care ar avea drept scop respectarea drepturilor reclamantilor garantate de Convenție.

Este de menționat, că teritoriile din stânga Nistrului, se află în jurisdicția de activitate a instanțelor de judecată din Republica Moldova, și a jurisdicției de activitate a executorilor judecătorești, situație ce denotă că, statul Republica Moldova este responsabil pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțele din Republica Moldova și care, potrivit sensului lor, urmează a fi puse în executare pe teritoriul Transnistriei.

În privința conduitei autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești – executorul judecătoresc Mațarin Anatolie, este de menționat că, acesta a întreprins mai multe acțiuni în vederea executării documentelor executorii, însă, aceste acțiuni nu au dat niciun rezultat, iar creditorul Valentina Zolotco a avut un comportament de bună-credință, a înaintat mai multe solicitări către executorul judecătoresc și s-a interesat de soarta procedurii de executare, însă, reieșind din drepturile de care aceasta dispune, rolul creditorului în procedura de executare este unul nesemnificativ.

Respectiv, prin neexecutarea hotărârii Judecătoriei Căușeni din 30 septembrie 2008 și a hotărârii suplimentare a Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2010, reclamantei-creditor Zolotco Valentina i-a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Conform art. 2 alin. (3) al Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Articolul 2 alin. (6) al Legii enunțate, statuează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța obiectului executării pentru Zolotco Valentina, prima instanță a admis parțial cerința Valentinei Zolotco cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, prin adjudecarea în contul reclamantei din contul bugetului de stat a sumei de 30 000 lei – soluție pe care Colegiul largit o consideră corectă și echitabilă.

Totodată, prima instanță întemeiat a respins capătul de cerere cu privire la obligarea Ministerului Justiției al RM să întreprindă măsuri suplimentare de executare corespunzătoare a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 30 septembrie 2008 și a hotărârii suplimentare a Judecătoriei Căușeni din 20 aprilie 2020, or Ministerul Justiției al RM nu are calitatea de parte sau participant în cadrul procedurii de executare pendinte în procedura executorului judecătoresc Mațarin Anatolie, motive din care, acesta nu poate fi obligat la întreprinderea acțiunilor pentru executarea unei hotărâri judecătorești.

Din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ largit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Zolotco Valentina, de a casa decizia din 23 septembrie 2021 a

Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Zolotco Valentina.

Se casează decizia din 23 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 28 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Zolotco Valentina împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Executorul Judecătoresc Mațarin Anatolie, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, obligarea de a întreprinde măsuri suplimentare în vederea executării în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, recuperarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova,

Galina Stratulat,

Maria Ghervas,

Dumitru Mardari,

Victor Burduh